

۲۸ مرداد روز سیاه تاریخ ایران

وقتی در روز ۱۴ مرداد ۱۲۸۵ خورشیدی انقلاب مشروطیت ایران به پیروزی رسید و نظام پارلمانی در این سرزمین برقرار گردید، در سرتاسر این منطقه و حتی در کشور قدرتمند شمالی ما روسیه، هنوز رژیم های استبدادی مطلقه حاکم بودند و بنابراین ملت ایران پیشقراول برپانی دموکراسی پارلمانی در بین تمام کشورهای منطقه بود و توانست سلطنت مطلقه را به زیر کشیده و یک قانون اساسی مترقی حاوی حقوق سیاسی و اجتماعی شهروندان ایران را به دست آورد. و این سابقه تاریخی ۱۰۹ سال قبل پاسخی است به آنهایی که ملت فرهیخته و متمدن ایران را شایسته داشتن مردم سالاری و حاکمیت ملی نمیدانند. وقتی مرتجعین با به توپ بستن مجلس بساط استبداد صغیر را برپا کردند ملت رشید و بزرگ ایران با جانبازی های فراوان مشروطیت را اعاده کرد و اجازه بازگشت استبداد را نداد. اما هنوز نهال انقلاب مشروطیت ریشه ای در خاک ندوانده بود که رضا خان پهلوی با کودتای ۱۲۹۹ قدرت را قبضه کرد و قانون اساسی مشروطیت را از محتوی تهی ساخت و با ساختن مجالس فرمایشی از دوره ششم تا دوره سیزدهم، حکومت استبدادی مطلقه را با ظاهر و آرایش مشروطه باز گرداند. او وقتی در سال ۱۳۰۴ تصمیم گرفت در مجلس پنجم شورای ملی پادشاهی خود را مطرح و به تصویب برساند، دکتر محمد مصدق تنها نماینده مجلس بود که با دفاع از مردم سالاری و مشروطیت به پا خواست و با سلطنت او که میخواست بدون داشتن مسئولیت در کلیه امور کشور دخالت و فرمانروایی نماید به گونه ای قاطع مخالفت نمود. در آن دوران ۲۰ ساله دیکتاتوری گرچه برخی اقدامات عمرانی صورت پذیرفت ولی واقعیت اینست که هیچ جامعه ای در زیر یوغ استبداد به جانی نرسیده است و جز در سایه دموکراسی و حاکمیت مردم هیچ توسعه پایدار و پیشرفت با دوامی متصور نیست. پس از شهریور ۱۳۲۰ و سقوط حکومت رضا شاه، دکتر محمد مصدق به عنوان شخصیتی آزادیخواه که از انقلاب مشروطیت در صحنه حضور داشته و پیام آور آن انقلاب برای نسل بعدی بود به عرصه مبارزات آزادی خواهانه و استقلال طلبانه بازگشت و در دوره چهاردهم مجلس، نمایندگی اول مردم تهران در مجلس شورای ملی را احراز نمود و در همان مجلس بود که سخنرانی ها و مواضع مصدق او را در جایگاه یک رهبر ملی صدیق و محبوب ملت قرار داد. در سال ۱۳۲۸ مصدق با بنیانگذاری جبهه ملی ایران ضرورت تشکیل احزاب و جمعیت ها را به عنوان پایه های اصلی برای کسب دموکراسی و حاکمیت ملی به همگان نشان داد. مصدق و یاران او در جبهه ملی توانستند در مجلس شانزدهم قانون ملی کردن صنعت نفت را که متضمن بدست آوردن استقلال کشور و کوتاه کردن دست استعمار غارت گر انگلیس از منابع نفتی ایران بود به تصویب برسانند و به دنبال آن مصدق برای اجرای قانون ملی کردن صنعت نفت مسئولیت نخست وزیری را پذیرفت و در اول اردیبهشت ۱۳۳۰ دولت خود را معرفی کرد دولت مصدق برنامه خود را در دو ماده خلاصه کرد: اول اجرای قانون ملی کردن نفت و دوم اصلاح قانون انتخابات. که در این برنامه دو ماده ای نگاه دولت ملی به دو موضوع اساسی منعطف بود: استقلال و آزادی. هدف از ملی کردن نفت بدست آوردن استقلال سیاسی و اقتصادی کشور و منظور از اصلاح قانون انتخابات، فراهم کردن شرایط قانونی برای انجام انتخابات آزاد و ایجاد مجلس منبعث از اراده ملت که مترادف با تحقق آزادی و حاکمیت ملی است، بود. دولت ملی مصدق از همان آغاز کار با کار شکنی و مخالفت قدرت های استعماری خارجی و ارتجاع داخلی وابسته به آن قدرت های مخوف دست به گریبان بود.

ولی دکتر مصدق در جهت انجام برنامه دولت خود از هیچ تلاشی مضایقه نکرد. او از یک طرف با خلع ید از شرکت نفت تحت سلطه ی انگلیس به قانون ملی کردن نفت جامه عمل پوشاند و از جنجال های بین المللی ساخته شده توسط دولت انگلیس در مجامع جهانی مانند شورای امنیت سازمان ملل متحد و دادگاه بین المللی لاهه پیروز بیرون آمد و از طرف دیگر با محقق کردن آزادی های اساسی ملت مانند آزادی احزاب، آزادی مطبوعات و آزادی اجتماعات امکان حرکت ملت به سوی جامعه ای مردم سالار را فراهم کرد. دولت ملی مصدق در مدت دو سال و چهار ماه حکومت خود آنچنان تغییرات بنیادی در زندگی سیاسی، اقتصادی و اجتماعی ملت ایران ایجاد کرد که اثرات آن برای نسل های متوالی باقی خواهد ماند. دولت ملی از ایران الگویی از استقلال و آزادی و عدالت اجتماعی ارائه کرد که برای تمام کشورهای استعمار زده آسیا و آفریقا الهام بخش و سرمشق گرفتاری بود. و لذا قدرت های چپاول گر استعماری و عوامل مرتجع داخلی آنها که منافع و قدرت استثمارگری خود را در معرض خطر و نابودی می دیدند دست به کار توطئه براندازی دولت ملی مصدق گردیدند. و پس از توطئه های ناموفق متعدد، سرانجام موفق شدند با انجام کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ به حیات دولت ملی که بانی استقلال و آزادی این کشور بود خاتمه دهند. سرهنگ وود هاوس عضو ارشد سازمان اینتلجنت سرویس انگلیسی وظیفه طراحی عملیات کودتا را عهده دار گردید او پس از تصویب طرح توسط چرچیل نخست وزیر انگلیس طرح را به آمریکا برد و با برادران دالس در میان گذاشت. آلن دالس رئیس سازمان سیا و جان فاستر دالس وزیر خارجه آمریکا طرح را تایید و به تصویب رئیس جمهور آیزنهاور رسانیدند. کرمیت روزولت رئیس منطقه ای سازمان سیا فرماندهی عملیات را عهده دار شده و مخفیانه وارد ایران شد. و در چند نوبت در نیمه های شب با شاه ملاقات کرد تا او را در مورد جزئیات عملیات کودتا توجیه نماید. در داخل کشور دربار محمدرضا شاه کانون اصلی و مرکز توطئه کودتا گردید. عده ای از

نظامیان اخراج شده از ارتش همراه نیروهائی از ژاندارمری و شهربانی بازوی نظامی کودتا را تشکیل دادند. عوامل داخلی اینتلجنت سرویس نظیر شاپور ریپورتر، برادران رشیدیان، همراه با روحانیون درباری مثل آیت الله بهبهانی و عده ای از نفوذی های بریده از نهضت ملی مثل مکی و بقایی و حانری زاده و آیت الله کاشانی در هماهنگی با روزولت و دربار قرار گرفتند. دلارهای وارد شده توسط ژنرال شوارتسکف و کرمیت روزولت برای اجیر کردن مزدور از میان ارادل و اوباش مانند دار و دسته شعبان بی مخ و طیب حاج رضایی و حسین رمضان یخی و افرادی از این دست و همچنین اجیر کردن زنان نگونبخت محله بدنام تهران هزینه گردید این عده همراه با نیروهای نظامی با اشغال رادیو در بعد از ظهر 28 مرداد و سر دادن شعارهای دروغین از میکروفون رادیو و حمله با توپ و تانک به خانه مصدق طرح انگلیسی آمریکائی کودتا را به انجام رسانیدند و راه اعتلا و سعادت ملت ایران را بستند. پس از کودتا رهبر نهضت ملی به زندان افتاد و به محاکمه کشیده شد و بسیاری از شخصیت های ملی نیز زندانی شدند و چرخ اعدام ها به گردش درآمد و در کنار آن حرکات کنسرسیوم نفتی مرکب از انگلیس و آمریکا هریک با داشتن 40 درصد از سهام مجدداً به تاراج منابع نفتی ایران مشغول شدند و 20 درصد بقیه سهام نیز بین کشورهای کوچکتر اروپایی تقسیم گردید. عبرت آموز است که بدانیم چگونه اتحاد جماهیر شوروی سابق در کودتای 28 مرداد 32 با طرح انگلیس و آمریکا هماهنگ گردید و چگونه حزب توده دست نشانده اش از هیچگونه کار شکنی در کار دولت ملی مصدق خودداری نورزید. پس از آن کودتای ننگین آنتونی ایدن وزیر خارجه و نخست وزیر اسبق انگلیس در خاطراتش چنین نوشت: « خبر سقوط دکتور مصدق زمانی به من رسید که با همسرم و پسر من در کشتی در میان جزایر یونان در دریای مدیترانه مشغول استراحت بودیم. پس از مدت ها آن شب خواب بسیار خوشی کردم»

ویلیام دوگلاس قاضی دیوان عالی ایالات متحده آمریکا نیز چنین گفت: « هنگامی که مصدق در ایران به اصلاحات سیاسی دست زد ما به وحشت افتادیم، ما با انگلیسی ها همدست شدیم تا او را از میان برداریم. در این راه توفیق یافتیم ولی از آن روز دیگر در خاورمیانه از ما به نیک نامی یاد نشده است.»

و دکتر مصدق در دادگاه نظامی کودتاچیان در بخشی از آخرین دفاعیات خود چنین گفت:

« آری تنها گناه من و گناه بزرگ و بسیار بزرگ من این است که صنعت نفت ایران را ملی کرده ام و بساط استعمار و اعمال نفوذ سیاسی و اقتصادی عظیم ترین امپراتوری های جهان را از مملکت بر چیده ام و پنجه در پنجه مخوف ترین سازمانهای استعماری و جاسوسی بین المللی در افکنده ام و به قیمت از بین رفتن خود و خانواده ام و به قیمت جان و عرض و مالم خداوند مرا توفیق عطا فرمود تا با همت و اراده ی مردم آزاده ی این مملکت بساط این دستگاه وحشت انگیز را درنوردم.»

امروز 62 سال از کودتای ننگین 28 مرداد گذشته است و در حالیکه صدها کتاب و خاطرات و مقاله و پژوهش در مورد این کودتا منتشر گردیده و اسناد محرمانه آن توسط سازمان سیا و اینتلجنت سرویس افشا شده و حتی طراح و فرمانده کودتا در خاطرات خود به جزئیات مسائل اعتراف کرده اند و مقامات سیاسی آمریکا از بابت انجام کودتا از ملت ایران پوزش خواسته اند حیرت انگیز و باعث تعجب است که هنوز عده ای از بازماندگان کودتاچیان وقیحانه وقوع کودتا را انکار می کنند و آن حادثه شوم را تنها «یک تغییر دولت» قلمداد می نمایند و موجب دریغ و تاسف بسیار است که اکنون 37 سال پس از انقلاب بهمن 57 به قدرت نشستگان حاکم بر کشور چنان کارنامه ی نامطلوبی از سوء مدیریت ها و سوء سیاست ها و پایمال کردن حقوق و آزادی های ملت ایران و فساد گسترده برای خود فراهم کرده اند که بازماندگان عوامل رژیم برخاسته از کودتای ننگین و بیگانه ساخته 28 مرداد به خود اجازه میدهند که ادعای نجات ملت ایران و رهایی کشور را از این نابسامانی ها از بام تا شام جار بزنند.

تهران - جبهه ملی ایران

28 مرداد 1394